

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI

WYTYCZNE Z ZAKRESU WSPARCIA EDUKACYJNEGO OSÓB PRZEWLEKLE CHORYCH

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wtyczne powstały w ramach projektu pn. „Kompleksowy program wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy” (nr POWR.03.05.00-00-A079/19), dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020

Akty prawne, w oparciu, o które utworzono niniejsze wytyczne:

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, przyjęta 13 grudnia 2006 r.

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, Dz.U. 2020 poz. 2156

Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, Dz.U. 2021 poz. 857

Uchwała Kolegium Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy z dnia: 25 kwietnia 2017 r., w sprawie studiowania osób niepełnosprawnych

Uchwała Kolegium Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy z dnia: 25 kwietnia 2017 r., w sprawie wyrównywania szans dostępu do edukacji

Uchwała nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, M.P. 2021 poz. 218

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. - Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, M.P. 1997 nr 50 poz. 475 z późn. zm.

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, M.P. 2012 poz. 991 z późn. zm.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593 z późn. zm.

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, Dz.U. 2019 poz. 1696 z późn. zm.

Ustawa o języku migowym i innych środkach komunikowania się, Dz.U.2017.0.1824 z późn. zm.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 1997 r. nr 123, poz. 776 z późn. zm.

I. ANALIZA SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Brak jest dokładnych danych, dotyczących liczby osób z niepełnosprawnościami, zamieszkujących województwo kujawsko-pomorskie oraz samą Bydgoszcz. Jednakże, opierając się na informacjach, przedstawionych w 2020 r. przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy, wskazać można wartości szacunkowe. Według nich, liczba osób posiadających prawomocne orzeczenie lub wyrok sądu, udowadniające niepełnosprawność, wyniosła wówczas 165 216 osób (ok. 8% wszystkich mieszkańców województwa).

Jednocześnie, liczby te sięgały w Bydgoszczy 28 859 osób (ok. 8,4% mieszkańców Bydgoszczy), a na terenie powiatu bydgoskiego ziemskiego 7 331 osób (ok. 6,5% mieszkańców powiatu). Warto przy tym nadmienić, że według zapisów niektórych dokumentów strategicznych (m.in. Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki”), liczba osób z niepełnosprawnościami, mieszkających w Bydgoszczy realnie sięgać może nawet 50 tysięcy. Część z nich nie zgłasza bowiem swojej niepełnosprawności, lub też nie przedłuża terminu obowiązywania dokumentów, poświadczających niepełnosprawność.

W latach akademickich: 2019/2020, 2020-2021 oraz 2021-2022 w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy na wszystkich kierunkach i formach studiów odnotowano średnio każdego roku występowanie 100 studentów posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności (ok. 1% wszystkich studentów kształcących się na Uczelni). Szacowana liczba studentów, realnie posiadających stopień niepełnosprawności, jest według obserwacji Biura ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Pełnomocnika Rektora i Kanclerza ds. Osób z Niepełnosprawnościami co najmniej dwa razy wyższa (średniorocznie ok. 200-300 osób).

Specyfika procesu kształcenia osób przewlekle chorych.

Choroby przewlekle, to choroby „o długotrwałym przebiegu bez perspektywy na szybkie i pomyślne wyleczenie. Objawiają się one długotrwałymi zaburzeniami w funkcjonowaniu organizmu, z przemiennymi okresami polepszenia i pogorszenia stanu zdrowia. (...) Wspólną cechą uszkodzeń i przewlekłych chorób narządów wewnętrznych jest obniżenie sprawności ich funkcjonowania, co z uwagi na specyficzne znaczenie tych uszkodzeń i chorób, negatywnie

wpływa na funkcjonowanie organizmu jako całości oraz działania człowieka.”¹ Typologia osób przewlekle chorych jest następująca:

- grupy ze względu na rodzaj schorzenia,
- grupy ze względu na formę leczenia.²

Przewlekle choroby są poddawane długotrwałemu, żmudnemu leczeniu, nierzadko szpitalnemu, związanemu z bolesnymi, nie dającymi nadziei na wyleczenie. Do skutków doświadczania choroby przewlekłej należą między innymi:

- a) zaburzenia funkcjonowania emocjonalnego,
- b) poczucie osamotnienia,
- c) niepewność, lęk,
- d) zwiększona drażliwość, agresja,
- e) większa męczliwość, niezdolność do długotrwałego wysiłku, w tym umysłowego,
- f) zaburzenia relacji z innymi ze względu na długotrwałe pobyty w szpitalu, podporządkowanie życia procesowi leczenia (zabiegi, przyjmowanie leków, rehabilitacja, wizyty u lekarzy),
- g) obniżenie poczucia własnej wartości, poczucie bycia gorszym,
- h) zakłócenie obrazu „ja”,
- i) zakłócenia procesów poznawczych i motywacyjnych.

W kontekście edukacyjnym podstawowym problemem osób przewlekle chorych, w tym osób z uszkodzeniem narządów wewnętrznych, jest to, że na ogół są one traktowane jak osoby pełnosprawne, bowiem uszkodzenia ich organizmu nie są widoczne. Poza tym pogorszenie stanu zdrowia, samopoczucia i działania osób przewlekle chorych nie zawsze jest potwierdzone formalnie potwierdzeniem pobytu w szpitalu czy zwolnieniem lekarskim. Istotne w relacji edukacyjnej jest więc indywidualne rozpoznanie możliwości osoby przewlekle chorej, budowanie wzajemnego zaufania, odejście od sformalizowanych rozwiązań. Nie jest to łatwe, dla prowadzącego zajęcia, bowiem może pojawiać się podejrzenie wykorzystywania sytuacji przez osobę przewlekle chorą. Nie jest to łatwe również dla osoby przewlekle chorej, która doświadczając pogarszającego się stanu zdrowia, często nie dopełnia ustalonych wcześniej z prowadzącym zajęcia zobowiązań. Kształcenie osób przewlekle chorych:

¹ Sowa J., *Pedagogika specjalna w zarysie*, Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów 1999, s. 210

² Sowa J., Wojciechowski F., *Proces rehabilitacji w kontekście edukacyjnym*, Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów 2001, s. 42

- z reguły nie wymaga stosowania specjalnych metod dydaktycznych,
- niekiedy wymaga specjalnej organizacji zajęć i przeprowadzania weryfikacji zapewnionej przez indywidualizację procesu studiowania,
- zazwyczaj wymaga różnych form wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, w tym Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) i Indywidualnej Ścieżki Studiowania (IŚS), uwzględniającej specyfikę osób przewlekle chorych.

W oparciu o dane pozyskane z różnych źródeł oraz za pomocą zróżnicowanych metod, w tym analizę literatury przedmiotu, można wyodrębnić najważniejsze problemy związane z funkcjonowaniem osób przewlekle chorych i udzielaniem im wsparcia edukacyjnego w strukturach Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy. Są to przede wszystkim:

1. Niewystarczająca wiedza i umiejętności prowadzących zajęcia dotyczące charakterystyki osób przewlekle chorych i specyfiki ich procesu uczenia się.
2. Niedostateczne rozpoznanie studiujących osób przewlekle chorych ich potrzeb, specyfiki choroby, mocnych i słabych stron, zdolności i umiejętności, zainteresowań, (możliwe jedynie za przyzwoleniem tych osób i ich gotowością do podzielenia się takimi informacjami).
3. Niedostatecznie wypracowane procedury dotyczące indywidualizacji procesu studiowania, w tym weryfikacji efektów uczenia się osób przewlekle chorych.
4. Niedostateczna wiedza prowadzących zajęcia dotycząca obowiązku przestrzegania procedur indywidualizacji procesu studiowania osób przewlekle chorych.
5. Niedostateczna wymiana informacji między JBK i jednostkami organizacyjnymi Uczelni w zakresie możliwości udzielania różnych form wsparcia osób przewlekle chorych.
6. Niedostateczna świadomość studentów z niepełnosprawnościami dotycząca powinności wynikających z procesu studiowania.
7. Niedostateczne podejmowanie działań organizacyjnych sprzyjających wzajemnej empatii i integracji osób pełno- i niepełnosprawnych.

II. KIERUNKI DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZNIWELOWANIE WYSTĘPUJĄCYCH BARIER

1. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności prowadzących zajęcia dotyczące charakterystyki osób przewlekle chorych i specyfiki ich procesu uczenia się.
2. Dążenie do jak najlepszego rozpoznania potrzeb osób przewlekle chorych w zakresie dostosowania procesu studiowania w sposób stwarzający możliwości osiągnięcia przez te osoby efektów uczenia się.
3. Doskonalenie procedury dotyczącej indywidualizacji procesu studiowania, w tym weryfikacji efektów uczenia się z uwzględnieniem potrzeb i specyfiki przebiegu choroby osób przewlekle chorych.
4. Podnoszenie poziomu wiedzy prowadzących zajęcia dotyczącej obowiązku przestrzegania procedur indywidualizacji procesu studiowania osób przewlekle chorych oraz możliwości ich elastycznego stosowania w zależności od potrzeb tych osób i ograniczeń wynikających z przebiegu choroby.
5. Wykorzystanie narzędzi komunikowania się funkcjonujących na Uczelni do stworzenia spójnego systemu umożliwiającego powszechną i skuteczną wymianę informacji o:
 - a) istniejących w różnych jednostkach organizacyjnych Uczelni materiałach edukacyjnych wspierających osiągnięcie efektów uczenia się dla osób przewlekle chorych;
 - b) możliwościach wsparcia w zakresie przygotowania i przeprowadzenia weryfikacji efektów uczenia się osób z niepełnosprawnościami.
 - c) możliwości wsparcia psychologicznego osób przewlekle chorych
6. Zwiększanie świadomości kandydatów na studia i studentów z niepełnosprawnościami dotyczącej ich powinności i praw wynikających z procesu studiowania, przestrzegania wewnętrznych aktów prawnych, korzystania z możliwości jakie one dają osobom z niepełnosprawnościami po spełnieniu wskazanych w nich warunków.
7. Podejmowanie działań organizacyjnych sprzyjających wzajemnej empatii i integracji osób pełno- i niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki osób przewlekle chorych, w tym przeciwdziałanie stereotypom ich postrzegania i traktowania.

III. STAN DOCELOWY, KTÓRY MA ZOSTAĆ OSIĄGNIĘTY DZIĘKI WDRAŻANYM PROCEDUROM

1. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności prowadzących zajęcia dotyczące charakterystyki osób przewlekle chorych i specyfiki ich funkcjonowania, ze szczególnym uwzględnieniem procesu uczenia się.
2. Rozpoznanie potrzeb osób przewlekle chorych w zakresie dostosowania procesu studiowania w sposób stwarzający możliwości osiągnięcia przez te osoby efektów uczenia się.
3. Opracowanie procedury dotyczącej indywidualizacji procesu studiowania, w tym weryfikacji efektów uczenia się osób przewlekle chorych z uwzględnieniem potrzeb i specyfiki przebiegu choroby osób przewlekle chorych.
4. Podniesienie poziomu wiedzy prowadzących zajęcia dotyczącej obowiązku przestrzegania procedur indywidualizacji procesu studiowania osób przewlekle chorych oraz możliwości ich elastycznego stosowania w zależności od potrzeb tych osób i ograniczeń wynikających z przebiegu choroby.
5. Stworzenie w oparciu o funkcjonujące na Uczelni narzędzia komunikowania się, spójnego systemu umożliwiającego powszechną i skuteczną wymianę informacji o:
 - d) istniejących w różnych jednostkach organizacyjnych Uczelni materiałach edukacyjnych wspierających osiągnięcie efektów uczenia się dla osób przewlekle chorych;
 - e) możliwościach wsparcia w zakresie przygotowania i przeprowadzenia weryfikacji efektów uczenia się osób z niepełnosprawnościami.
 - f) możliwości wsparcia psychologicznego osób przewlekle chorych.
6. Zwiększenie świadomości kandydatów na studia i studentów przewlekle chorych dotyczącej ich powinności i praw wynikających z procesu studiowania, przestrzegania wewnętrznych aktów prawnych, korzystania z możliwości jakie one dają osobom z niepełnosprawnościami po spełnieniu wskazanych w nich warunków.
7. Podniesienie poziomu wzajemnej empatii i integracji osób pełno- i niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki osób przewlekle chorych, w tym przeciwdziałanie stereotypom ich postrzegania i traktowania.

IV. WYTYCZNE

Niniejsze wytyczne, wynikają bezpośrednio ze wskazanych w punkcie II niniejszego dokumentu kierunków działań (w szczególności kierunek nadrzędny, tj.: Dążenie do wsparcia edukacyjnego osób przewlekle chorych, zarówno w kontekście działań edukacyjnych, jak i zajęć dodatkowych oraz pozauczelnianych), a ich efektem ma być stan docelowy, opisany w punkcie III niniejszego dokumentu (w szczególności cel nadrzędny: Opracowanie systemu wsparcia edukacyjnego osób przewlekle chorych i upowszechnienie go wśród wszystkich podmiotów funkcjonujących w Uczelni) umożliwiającego i ułatwiającego osobom przewlekle chorym osiągnięcie efektów uczenia się i uczestniczenia w różnych obszarach funkcjonowania Uczelni na miarę ich możliwości.

Wdrażając wytyczne, uwzględniać należy także zapisy, zawarte we wszelkich dokumentach normatywnych, obowiązujących w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy, w szczególności zaś tych, w bezpośredni sposób odnoszących się do sytuacji osób z niepełnosprawnościami. Należy pamiętać, o konieczności konsultowania wszelkich zapisów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami w dokumentach normatywnych, strategiach oraz treściach marketingowych i promocyjnych przez Pełnomocnika Rektora i Kanclerza ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

Działania wskazane w wytycznych, należy stosować równoległe lub w połączeniu z działaniami, prowadzonymi przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Pełnomocnika Rektora i Kanclerza ds. Osób z Niepełnosprawnościami. W szczególności, pamiętać należy o integrowaniu tych działań z założeniami programu „Niepełnosprawni – Pełnosprawni na studiach”, oraz działalnością uczelnianej wypożyczalni sprzętu, pracą doradców ds. studentów z niepełnosprawnościami oraz asystentów, a także funkcjonowaniem poszczególnych sekcji sportu osób z niepełnosprawnościami.

Wytyczne:

1. Kierunek działań: Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności prowadzących zajęcia dotyczące charakterystyki osób przewlekle chorych i specyfiki ich funkcjonowania, ze szczególnym uwzględnieniem procesu uczenia się.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Włączenie do tematyki seminariów dotyczących WSZJK organizowanych dla kierowników JBK zagadnień związanych z:
 - a) Znajomością zasad dydaktyki specjalnej.
 - b) Wiedzą na temat charakterystyki osób przewlekle chorych i specyfiki ich funkcjonowania, ze szczególnym uwzględnieniem procesu uczenia się.
 - 2) Zobowiązanie kierowników JBK do przeprowadzenia szkolenia dotyczącego ww tematyki metodą szkoleń kaskadowych dla pracowników tych JBK.
2. Kierunek działań: Rozpoznanie potrzeb osób przewlekle chorych w zakresie dostosowania procesu studiowania w sposób stwarzający możliwości osiągnięcia przez te osoby efektów uczenia się.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Intensyfikację pracy Biura ds. Osób Niepełnosprawnych w zakresie diagnozowania potrzeb, szczególnie potrzeb edukacyjnych, osób przewlekle chorych zarówno tych specyficznych dla niepełnosprawności, jak i potrzeb indywidualnych, w sposób stwarzający możliwości osiągnięcia przez te osoby efektów uczenia się.
 - a) Rozpoznanie specyficznych potrzeb i możliwości osób przewlekle chorych, dotychczasowych form udzielania wsparcia.
 - b) Przygotowanie informacji na dany rok akademicki dotyczących liczby osób przewlekle chorych, obszarów, na których studiują.
 - c) Zdefiniowanie potrzeby przydzielenia tej osobie przez JBK tutora wspierającego przebieg procesu studiowania.
 - d) Monitorowanie skuteczności podejmowanych działań wspierających proces studiowania osób przewlekle chorych.
3. Kierunek działań: Opracowanie procedury dotyczącej indywidualizacji procesu studiowania, w tym weryfikacji efektów uczenia się osób przewlekle chorych z uwzględnieniem potrzeb i specyfiki przebiegu choroby osób przewlekle chorych.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Analizę istniejących procedur dotyczących indywidualizacji procesu studiowania.

- 2) Modyfikację istniejących procedur indywidualizacji procesu studiowania, w tym poszerzenie ich o rozwiązania uwzględniające specyfikę potrzeb osób przewlekle chorych.
- 3) Opracowanie rozwiązania umożliwiającego weryfikację efektów uczenia się w formie mieszanej, uwzględniającej łącznie efekty osiągane w trakcie realizacji różnych form zajęć.
4. Kierunek działań: Podniesienie poziomu wiedzy prowadzących zajęcia dotyczącej obowiązków przestrzegania procedur indywidualizacji procesu studiowania osób przewlekle chorych oraz możliwości ich elastycznego stosowania w zależności od potrzeb tych osób i ograniczeń wynikających z przebiegu choroby.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Włączenie do tematyki seminariów dotyczących WSZJK organizowanych dla kierowników JBK zagadnień związanych z:
 - a) Opracowanymi i obowiązującymi w Uczelni procedurami dotyczącymi indywidualizacji procesu studiowania osób przewlekle chorych oraz możliwości ich elastycznego stosowania w zależności od potrzeb tych osób i ograniczeń wynikających z przebiegu choroby.
- 2) Zobowiązanie kierowników JBK do przeprowadzenia szkolenia dotyczącego ww tematyki metodą szkoleń kaskadowych dla pracowników tych JBK.
- 3) Zobowiązanie kierowników JBK do wyznaczenia tutora dla osoby przewlekle chorej, jeśli przez BOS została zdefiniowana taka potrzeba, w celu wsparcia procesu edukacyjnego.
- 4) Zobowiązanie kierowników JBK do monitorowania przebiegu procesu studiowania tej osoby, w tym przestrzegania przez prowadzących zajęcia obowiązujących w Uczelni procedur.
- 5) Zobowiązanie kierowników JBK do wyznaczenia, jeśli istnieje taka potrzeba, osoby weryfikującej efekty uczenia się osoby przewlekle chorej, w formie mieszanej, niezależnie od formy zajęć, na której te efekty powinny być osiągnięte.

5. Kierunek działań: Stworzenie w oparciu o funkcjonujące na Uczelni narzędzia komunikowania się, spójnego systemu umożliwiającego powszechną i skuteczną wymianę informacji dotyczący wsparcia edukacyjnego osób przewlekle chorych.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Stworzenie systemu wymiany informacji dotyczących:
 - a) istniejących w różnych jednostkach organizacyjnych Uczelni materiałów edukacyjnych wspierających osiągnięcie efektów uczenia się dla osób przewlekle chorych;
 - b) istniejących w różnych jednostkach organizacyjnych Uczelni materiałów edukacyjnych wspierających osiągnięcie efektów uczenia się dla osób przewlekle chorych;
 - c) obowiązujących w Uczelni procedurach dotyczących indywidualizacji procesu studiowania osób przewlekle chorych oraz możliwości ich elastycznego stosowania w zależności od potrzeb tych osób i ograniczeń wynikających z przebiegu choroby;
 - d) możliwościach wsparcia w zakresie przygotowania i przeprowadzenia weryfikacji efektów uczenia się osób z niepełnosprawnościami, w tym w formie mieszanej;
 - e) możliwości wsparcia psychologicznego osób przewlekle chorych.

6. Kierunek działań: Zwiększenie świadomości kandydatów na studia i studentów przewlekle chorych dotyczącej ich powinności i praw wynikających z procesu studiowania, przestrzegania wewnętrznych aktów prawnych, korzystania z możliwości jakie one dają osobom z niepełnosprawnościami po spełnieniu wskazanych w nich warunków.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Udzielanie informacji osobom przewlekle chorym w ww zakresie na etapie rekrutacji oraz na początku procesu studiowania przez pracowników BON.
- 2) Udzielanie informacji osobom z niepełnosprawnościami w ww zakresie na początku procesu studiowania przez pracowników BON.

- 3) Monitorowanie przebiegu wsparcia edukacyjnego osób przewlekle chorych, utrzymywanie stałej komunikacji z nimi umożliwiającej modyfikację podjętych form wsparcia.
7. Kierunek działań: Podniesienie poziomu wzajemnej empatii i integracji osób pełno- i niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki osób przewlekle chorych, w tym przeciwdziałanie stereotypom ich postrzegania i traktowania.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Organizację 1 szkolenia w danym roku akademickim dla kadry kierowniczej JBK dotyczących specyfiki uczenia się osób przewlekle chorych, ich potencjałów i ograniczeń.
- 2) Udział prowadzących zajęcia i innych pracowników Uczelni w różnych organizowanych na Uczelni formach aktywizacji osób z niepełnosprawnościami opracowanych w odrębnej procedurze.
- 3) Stworzenie prowadzącym zajęcia możliwości konsultacji indywidualnych dotyczących autorefleksji w zakresie budowania relacji z osobami z niepełnosprawnościami, w tym osobami przewlekle chorymi.
- 4) Stworzenie prowadzącym zajęcia możliwości konsultacji indywidualnych dotyczących rozwiązania konkretnych problemów napotykanym w pracy z osobami z niepełnosprawnościami.
- 5) Udział pracowników w działaniach integracyjnych organizowanych przez Uczelnię o charakterze kulturalnym, sportowym itp. Umożliwiających wspólne przeżywanie, działanie i zabawę, sprzyjających integracji i rozwojowi empatii.
- 6) Współpraca z instytucjami wyspecjalizowanymi w zakresie działań sprzyjających integracji, budowaniu autorefleksji, przełamywaniu stereotypów.